

Borsi, Rákóczi-kastély helyreállítása

II. Rákóczi Ferenc szülőháza Sátoraljaújhelytől pár kilométerre keletre, Szlovákiában áll. A kastély 16. századi eredetű, reneszánsz épület. Legteljesebb formája zárt udvaros, négy szárnyú épület volt, jelentős birtokközpont, nagy kiterjedésű kert közepén. Lepusztulása után, a 20. század közepén megkezdődött a helyreállítása, de a munkák megrekedtek, és a műemlék a szokásos szomorú kastélysors képét mutatta. A munkák előkészítése 1999-ben kezdődött magyar és szlovák szakemberek együttműködésével. A helyreállítás nagyobb lendületet 2017 után vehetett, folytatódhatott az épület kutatása, tovább-tervezése és restaurálása.

A terveknek megfelelően a 16-17. századi részekbe, Rákóczi feltételezett születési helyére kulturális-muzeális funkciók kerültek, míg az újabb, keleti szárny vendéglátó funkciókat kaphatott. A leromlott állagú épületszerkezeteket cserélték, az újkori tornácot módosították a korábbi homlokzat bemutatása érdekében, a keleti szárny ideillően, de kortárs módon újult meg. A kőkeretek restaurálása, ill. másolattal való helyettesítése, a részletmegoldások kialakítása megfelel a talált, ill. feltételezett egykori kereteknek. A teljes vakolt felület gondos restaurátori munkával készült el a megtalált díszítések bemutatásával. Az elpusztult déli szárny érzékeltetése romkonzerválással készült.

A kastély teljes környezete is megújult méltó módon érzékeltetve az épület egykori kertjeit, együttélését a továbbfejlesztett természeti környezettel. Az épület belsejében egyedi tervezésű kiállítás várja a látogatót, megismertetve a korszak kultúráját, a kastély korabeli működését. A kiállítás egyúttal követi II. Rákóczi Ferenc életét születésétől a szabadságharcon át száműzetéséig, felidézi emlékezetét és utóéletét.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága ICOMOS-díjjal tünteti ki a borsi Rákóczi-kastélynak, II. Rákóczi Ferenc szülőházának műemléki helyreállítását, restaurálását és hasznosítását, amely példamutató nemzetközi összefogással és szakmai gondossággal készült el.

Az elismerést átvette:

Dr. Diószegi László, a Teleki László Alapítvány elnöke
Szabadics Anita, tájépítész
Wittinger Zoltán, építész tervező